

Vår referens

Samhällsbyggnadsavdelningen

Kulturmiljöenheten

Olof Martinsson

040-24 24 76

Policy angående antikvarisk medverkan

Inledning

I maj 2009 gav Riksantikvarieämbetet ut en vägledning avseende antikvarisk medverkan. Syftet med vägledningen är bland annat att tydliggöra skillnaden mellan länsstyrelsens myndighetsarbete och byggherrens ansvar.

Denna policy tar sin utgångspunkt i Riksantikvarieämbetets vägledning och ersätter länsstyrelsens tidigare policy om antikvarisk kontroll. Begreppet antikvarisk kontroll ersätts med antikvarisk medverkan.

Antikvarisk medverkan

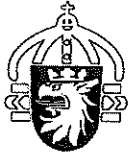
För att uppnå ett bra resultat vid restaurering och ombyggnad av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse är det viktigt att antikvarisk expertis medverkar genom hela processen – från planering till slutbesiktning. Syftet med en sådan medverkan är bland annat att dokumentera arbetena och se till så att de kulturhistoriska värdena tas tillvara.

Enligt 3:e och 4:e kapitlet i kulturminneslagen får länsstyrelsen i tillstånd om ändringar på kyrkor/begravningsplatser och byggnadsminnen ställa villkor om hur arbetena ska utföras samt vilken dokumentation som behövs. Det samma gäller för bidrag enligt vad som anges i förordningen om bidrag till kulturmiljövård. Ett sådant villkor kan vara att arbetet ska följas av antikvarisk expertis.

Fördelning av ansvar och kostnader

Det är fastighetsägarens ansvar att se till så att länsstyrelsens beslut och villkor följs. Till sin hjälp har fastighetsägaren den antikvariska experten.

Det är fastighetsägaren som står för kostnaderna för medverkan och dokumentation. Överenskommelse om kostnaden görs därför mellan fastighetsägaren och den antikvariska experten. Vid vård- och underhållsarbeten på byggnadsminnen har fastighetsägaren möjlighet att söka bidrag hos

länsstyrelsen. Vid beviljat bidrag kan även bidrag för antikvarisk medverkan och dokumentation ges. För arbeten på kyrkor finns det möjlighet att söka kyrkoantikvarisk ersättning och kyrkobyggnadsbidrag hos Lunds stift.

Exempel på arbetsuppgifter

Hur omfattande den antikvariska medverkan blir varierar i hög grad mellan olika projekt. Den kan innefatta allt från att enbart göra enstaka besiktningar till att kontinuerligt följa och dokumentera arbetena och delta i byggmöten. En klar gräns bör dock finnas mot vad som omfattas av länsstyrelsens egen myndighetsutövning.

Vanligt förekommande uppgifter för den antikvariska experten kan vara:

- Godkänna smärre förändringar
- Ge anvisningar om hur en åtgärd ska utföras eller vilka material som ska användas
- Bistå med råd till byggherren/fastighetsägaren
- Bevaka vad som framkommer under arbetet
- Uppmärksamma planerade och gjorda avvikelser från tillståndsbeslutet
- Dokumentera iakttagelser av byggnadshistorisk art
- Ställa samman rapport efter avslutat arbete

Krav på antikvarisk expert

Nedan följer Länsstyrelsen i Skånes krav för antikvarisk expert vid arbeten på byggnadsminnen, kyrkor/begravningsplatser och vid bidragsärenden.

Kompetenskrav

Den antikvariska experten ska ur ett kulturhistoriskt perspektiv kunna tolka och analysera byggnadsverk och anläggningar, kunna utföra kulturhistoriska värderingar samt kunna redogöra för hur det kulturhistoriska värdet påverkas vid ändringar av byggnadsverk och anläggningar. Utöver detta ska den antikvariska experten ha kunskaper om:

- för Skåne särpräglade byggnadstekniker, byggnadstraditioner och material,
- restaureringsteori och dess historia,
- arkitekturhistoria.

För antikvarisk medverkan vid arbeten på kyrkor och begravningsplatser ska experten dessutom ha kunskaper om:

- kyrkobyggnadernas historia och byggnadstradition i Skåne,
- begravningsplatsernas historia och gestaltning,

- kyrkliga föremål,
- liturgiska traditioner.

Den antikvariska experten ska ha ingående kunskaper om kulturminneslagen, där särskild vikt läggs vid kunskaper om 3 och 4 kapitlet samt god kännedom om de övriga lagar och regelverk som är tillämpliga vid ändring av byggnadsverk och anläggningar.

Expertens ska ha lämplig utbildning med byggnadsantikvarisk inriktning.

Erfarenhet

Dokumenterad erfarenhet av antikvarisk medverkan (tidigare kontroll) är en fördel. Sådan erfarenhet kan experten ha fått antingen genom egna uppdrag eller genom att ha medverkat eller utfört kontroller under sakkunnig ledning.

Särskild kompetens och/eller erfarenhet vid olika typer av arbeten kan komma att krävas. Till exempel kan detta gälla vid konserveringsarbeten.

Val av antikvarisk expert

I samband med att fastighetsägaren ansöker om ändring av ett byggnadsminne eller kyrka/begravningsplats samt bidrag till kulturmiljövård ska det anges vem fastighetsägaren har för avsikt att anlita som antikvarisk expert. Därefter gör länsstyrelsen en bedömning om behovet av antikvarisk medverkan samt om personen, företaget eller institutionen är lämplig utifrån ovan ställda krav.

Personer, företag eller institutioner som inte tidigare har haft uppdrag som antikvarisk expert i Skåne ska skicka in CV till länsstyrelsen.

Avstämning under arbetets gång

Beroende på projektets storlek kan det vara lämpligt att vid bestämda tidpunkter ha avstämningar med länsstyrelsen. Eventuella avvikelser från beslutet kan då gås igenom för att se om nya beslut behöver tas.

Smärre förändringar kan godkännas av antikvarisk expertis. Vid osäkerhet ska länsstyrelsen alltid kontaktas.

Dokumentation av arbetet

Dokumentation ska utföras av antikvarisk expert och sammanställas i en rapport vilken efter avslutade arbeten ska skickas till länsstyrelsen. Villkor för dokumentation ställs i länsstyrelsens beslut. Det är mycket viktigt att rapporter skickas till länsstyrelsen. Om det vid upprepade tillfällen inte inkommer rapporter kan detta vara avgörande för hur länsstyrelsen ställer sig till expertens medverkan i kommande projekt.

Slutbesiktning

Länsstyrelsen ska i de flesta fall kallas till slutbesiktning. Om så är fallet framgår det av villkoren i länsstyrelsens beslut.

Byte av antikvarisk expert

Av olika anledningar kan det vara aktuellt att byta antikvarisk expert i ett projekt. Vid byte av expert ska länsstyrelsen tillfrågas för godkännande. Det är fastighetsägarens ansvar att meddela länsstyrelsen.

Omprövning av lämplighet

I sådana fall där det framkommer att den antikvariska experten inte fullföljt sitt uppdrag utifrån vad som anges i denna policy kan länsstyrelsen komma att ompröva lämpligheten.

Övriga upplysningar

Om Ni har frågor angående antikvarisk medverkan tag kontakt med någon av oss på länsstyrelsens kulturmiljöenhet som handlägger ärenden för kyrkor, byggnadsminnen och bidrag till kulturmiljövård. Telefonnumret till länsstyrelsens växel är 044/040-25 20 00.

Mats Ridderspørre
Kulturmiljödirektör